

VALSTYBINĖ
DUOMENŲ
APSAUGOS
INSPEKCIJA

Suteiktų aktualių rašytinių
konsultacijų apžvalga
2025 metais.

2025-11-20

VALSTYBINĖ
DUOMENŲ
APSAUGOS
INSPEKCIJA

Oksana Pedaniuk
Teisės skyriaus patarėja

TURINYS

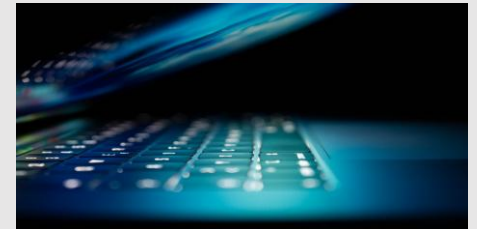
1. Ar pranešimai susiję su priminimais dėl paliktų prekių krepšelių yra laikytini tiesioginės rinkodaros pranešimais?

2. Ypatumai vykdant vaizdo stebėjimą daugiabučių namų gyvenamojoje bendroje teritorijoje, viešojoje teritorijoje ir kt.

3. Konsultacijos, susijusios su susistemintų rinkinių teikimu valdžios institucijoms, kai joms yra nustatyta pareiga teisės aktuose atlikti konkrečius priežiūros veiksmus, pavyzdžiui, atliekant valstybinį auditą.

4. Duomenų subjekto prašymas pateikti telefoninio pokalbio įrašo kopiją, kai toks prašymas buvo pateiktas įmonei telefoninio pokalbio metu. (BDAR 12 ir 15 straipsniai).

1. Ar pranešimai susiję su priminimais dėl paliktų prekių krepšelių yra laikytini tiesioginės rinkodaros (TR) pranešimais? (1)

Privataus sektoriaus paklausimas: Ar pranešimai su priminimais dėl paliktų prekių krepšelių yra laikytini tiesioginės rinkodaros pranešimais pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą (toliau – ADTAĮ), Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą (toliau – BDAR) ir Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymą?

- ADTAĮ 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta **tiesioginės rinkodaros sąvoka**, kuri apibrėžiama kaip „veikla, kurios tikslas paštu, telefonu arba kitokiu tiesioginiu būdu siūlyti asmenims prekes ar paslaugas ir (arba) teirautis jų nuomonės dėl siūlomų prekių ar paslaugų“.
- Europos Sąjungos Teisingumo Teismas [2021 m. lapkričio 25 d. sprendimo byloje C-102/20](#) 47 pastraipoje nurodė, kad siekiant nustatyti, ar „direktyvos [2002/58/EB] 13 straipsnio 1 dalyje nurodytais pranešimais siekiama tiesioginės rinkodaros tikslų, reikia patikrinti, ar tokiu pranešimu siekiama komercinio tikslo ir ar jis tiesiogiai ir konkrečiai skirtas vartotojui.“
- Aktualioje teismų praktikoje taip pat konstatuota, jog ADTAĮ 2 straipsnio 1 dalyje *expressis verbis* (aiškiais žodžiais, tiesiogiai) yra nurodoma, jog tiesiogine rinkodara suprantama tokia veikla, kurios tikslas yra siūlyti asmenims prekes ar paslaugas ir (arba) teirautis nuomonės dėl siūlomų prekių ar paslaugų. Tokių veiksmų tikslas yra nukreiptas į ateitį ir jais siekiama, kad klientas ateityje įsigytų siūlomas prekes ar paslaugas. (LVAT 2022-06-08 nutartis administracinėje byloje Nr. P-40-629/2022).

1. Ar pranešimai susiję su priminimais dėl paliktų prekių krepšelių yra laikytini tiesioginės rinkodaros (TR) pranešimais? (2)

VDAI pateiktą paklausimą įvertino iš kelių perspektyvų.

1 PERSPEKTYVA. Tokie priminimai *nebūtų* laikytini TR pranešimais, jei šie pranešimai savo esme yra:

- 1) **tik sisteminio pobūdžio, nesuasmeninti** (pranešimai nenukreipti į asmenį, nesikreipiama į priminimo gavėją vardu bei primenama apie paliktą krepšelį kartą per artimiausias 24 val.), jų vienintelis tikslas – priminti apie krepšelyje paliktas prekes;
- 2) **nesikartojančio, neintensyvaus pobūdžio** (asmeniui nėra primenama kelis kartus bei jis jokiais būdais primygtinai nėra raginamas baigti pirkimą, pvz., baigus pirkimą iki tam tikro termino siūlomos nuolaidos ar pan.);
- 3) **juose nepateikiama papildoma pirkimą skatinanti informacija** (pavyzdžiui, pateikiant informaciją, kokiomis kitomis prekėmis yra susidomėję kiti pirkėjai, kokios kitos prekės su jau išsirinktomis galėtų būti naudingos pirkėjui ateityje ar pan.).

➤ Apibendrinant, kad **tokiu vienkartinu pranešimu** turi būti siekiama tik priminti apie nebaigtą pirkimą, neteikiant jokios papildomos informacijos apie prekes ir paslaugas. Atitinkamai tais atvejais, kai el. paštu siunčiami pranešimai nelaikomi tiesiogine rinkodara, asmens duomenų tvarkymui yra taikomi BDAR reikalavimai, asmenys **turi būti tinkamai informuojami** apie tokį numatomą duomenų tvarkymą.

➤ Visgi, Inspekcijai nėra žinoma Europos duomenų apsaugos valdybos, kitų ES asmens duomenų apsaugos priežiūros institucijų nuomonė ar praktikos šiuo klausimu (**kuri gali būti skirtinga**), todėl siekiant užtikrinti nuoseklų BDAR taikymą ES, konkretus atvejis būtų vertinamas individualiai.

1. Ar pranešimai susiję su priminimais dėl paliktų prekių krepšelių yra laikytini tiesioginės rinkodaros pranešimais? (3)

2 PERSPEKTYVA. Priminimai apie paliktus krepšelius *galėtų būti vertinami ir kaip viena iš TR priemonių pagal pateiktas žemiau situacijas.*

Primintina, kad:

- ERĮ 81 straipsnio 1 dalies atveju, naudoti elektroninių ryšių paslaugas, įskaitant elektroninio pašto pranešimų siuntimą, tiesioginės rinkodaros tikslu leidžiama **tik gavus išankstinį** abonentu ar registruotojo viešųjų elektroninių ryšių paslaugų gavėjo **sutikimą**. Toks sutikimas, turi atitikti BDAR įtvirtintus reikalavimus sutikimui.
- ERĮ 81 straipsnio 2 dalies atveju, tiesioginė rinkodara gali būti vykdoma **neturint išankstinio sutikimo**, jei yra įgyvendinami **visi** minėto ERĮ 81 straipsnio 2 dalyje keliami reikalavimai. Siekiant remtis aptariama išimtimi, pirmiausia būtina įvertinti, **ar vartotoją galima laikyti klientu. Taigi, gali susiklostyti šios dvi situacijos:**

➤ **Pirmoji situacija:** atsižvelgiant į tai, kad pranešimai būtų siunčiami **pirkėjams, kurie jau anksčiau registravosi** elektroninėje parduotuvėje ir pateikė savo kontaktinius duomenis, manytina, jog išimtis galėtų būti taikoma vadovaujantis ERĮ 81 straipsnio 2 dalimi (jei tenkinamos visos sąlygos).

➤ **Antroji situacija:** kai pranešimai siunčiami pirkėjams, **pirmą kartą pateikusiems savo kontaktinius duomenis prieš užsakymo patvirtinimą**, prekių pasirinkimo ar kainos pasiūlymo peržiūros metu, svarbu nustatyti, ar toks asmuo yra užsiregistravęs elektroninėje parduotuvėje, t. y. ar yra sukūręs paskyrą. Kitaip tariant, išimtis (ERĮ 81 str.2 d.), galėtų būti taikoma tik tais atvejais, **jei asmens registracija elektroninėje parduotuvėje yra užbaigta ir jei siūlomos prekės ar paslaugos yra panašaus pobūdžio**. Vertinant, ar prekės arba paslaugos yra panašios, jų panašumas turi būti vertinimas iš objektyvios tiesioginės rinkodaros gavėjo perspektyvos, bet ne iš tiesioginės rinkodaros siuntėjo perspektyvos.

2. Ypatumai vykdant vaizdo stebėjimą daugiabučių namų gyvenamojoje bendroje teritorijoje, viešojoje teritorijoje ir kt. (1)

1 situacija. Dėl nuo gyvenamojo namo, esančio adresu (duomenys neskelbtini), vykdomo vaizdo stebėjimo **bendrai savininkams priklausančioje teritorijoje** – žemės sklype, kuriuo naudojamosi nustatytomis dalimis.

➤ [Vilniaus apygardos administracinio teismo 2023-10-20 sprendime administracinėje byloje Nr. e12-3794-816/2023.](#) pažymima, kad:

- Europos duomenų apsaugos valdybos 2019 m. liepos 10 d. pateiktose asmens duomenų tvarkymo vaizdo stebėjimu gairėse Nr. 3/2019 (toliau – ir Gairės) nustatyta, kad vadinamoji **namų ūkio išimtis** stebėjimo vaizdo kameromis srityje turi būti aiškinama siaurai. Todėl, kaip nusprendė **Europos Sąjungos Teisingumo Teismas**, vadinamoji namų ūkio išimtis turi būti „aiškinama kaip numatanti tik tokią veiklą, kuria **privatūs asmenys užsiima neperžengdami privataus ar šeimos gyvenimo ribų**, o taip akivaizdžiai nėra tvarkant asmens duomenis, kai jie paskelbiami internete ir tampa prieinami neapibrėžtam asmenų skaičiui“ (2003 m. lapkričio 6 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo, B. L. case, C-101/01, 44-47 punktas). Be to, jeigu stebėjimo vaizdo kameromis sistema, atsižvelgiant į tai, kiek ji yra susijusi su nuolatiniu asmens duomenų įrašymu ir saugojimu, ir apima, „**net jei tik iš dalies, viešąją erdvę ir todėl yra nukreipta į tokiu būdu duomenis tvarkančio asmens privačios sferos išorę, ji negali būti laikoma išimtinai „asmenine ar namų ūkio veikla“**, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 95/46 3 straipsnio 2 dalies antrą punktą“ (2014 m. gruodžio 11 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo F. R. prieš Úřad pro ochranu osobních údajů, C-212/13, 33 punktas).
- **Be pirmiau minėtų ESTT sprendimuose nustatytų aspektų, stebėjimo vaizdo kameromis namuose *naudotojas* turi išsiaiškinti:** ar jis turi kokių nors asmeninių ryšių su duomenų subjektu, ar stebėjimo mastas arba dažnumas leidžia manyti, kad jis vykdo kokią nors profesinę veiklą, ir ar stebėjimas gali daryti kokį nors neigiamą poveikį duomenų subjektams.

2. Ypatumai vykdant vaizdo stebėjimą daugiabučių namų gyvenamojoje bendroje teritorijoje, viešojoje teritorijoje ir kt. (2)

➤ Šioje byloje Teismas konstatavo, kad:

➤ Bendrai savininkams priklausančios teritorijos stebėjimui taikoma BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta išimtis, kadangi vykdomas bendraturčių vaizdo stebėjimas nėra siejamas su profesine ar komercine veikla. Atsižvelgiant į VDAI sprendime teisingai nustatytas faktines aplinkybes ir įvertinus teisiškai reikšmingas BDAR ir Gairių nuostatas, laikytina, kad pareiškėjos skundžiamiesiems trečiųjų suinteresuotųjų asmenų veiksmams, **stebint bendrai savininkams** (kartu ir pareiškėjai bei tretiesiems suinteresuotiems asmenims) **priklausančią teritoriją (bendro žemės sklypo dalį) iki viešos erdvės ribos**, taikoma BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta namų ūkio išimtis.“

➤ BDAR 2 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta išimtis (vadinamoji namų ūkio išimtis) taikoma tais atvejais, **kai vaizdo stebėjimas vykdomas bendraturčių bendrai savininkams priklausančioje teritorijoje**, pavyzdžiui, daugiabučių gyvenamųjų namų **bendro naudojimo** patalpose ar teritorijose (automobilių aikštelėse, kieme) **iki viešosios erdvės ribos, su sąlyga, kad toks stebėjimas nėra susijęs su profesine ar komercine veikla**. Tokiu atveju BDAR nuostatos netaikomos, nes veikla patenka į „asmeninės ar namų ūkio veiklos“ apibrėžtį, kaip nustatyta BDAR ir papildomai išaiškinta Gairėse bei teismų praktikoje.

Todėl, tais atvejais, **kai ginčai dėl vaizdo stebėjimo neapima BDAR taikymo klausimų, jie nepatenka į VDAI kompetenciją ir turi būti sprendžiami civilinės teisės normų nustatyta tvarka.**

2. Ypatumai vykdant vaizdo stebėjimą daugiabučių namų gyvenamojoje bendroje teritorijoje, viešojoje teritorijoje ir kt. (3)

2 situacija. Tuo atveju, jeigu vaizdo stebėjimą vykdo *vienas iš bendro naudojimo patalpų bendrasavininkų*, vykdomas vaizdo stebėjimas iš daugiabučio yra nukreiptas į bendro naudojimo daugiabučio teritoriją, tuomet BDAR nebūtų taikomas ir Inspekcija nevertina vaizdo stebėjimo teisėtumo.

- Akcentuotina, kad bendrosios nuosavybės teise valdomų objektų naudojimą ir priežiūrą reglamentuoja Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 4.75 straipsnis. Inspekcijos kompetencija neapima CK ir kitų civilinės teisės aktų priežiūros, todėl Inspekcija negali spręsti dėl CK normų taikymo teisėtumo. Pagal CK 4.75 straipsnio 1 dalį bendrosios nuosavybės teisės objektu naudojamosi bendraturčių sutarimu, **o galimai pažeistos teisės dėl bendro naudojimo teritorijoje vykdomo vaizdo stebėjimo gali būti ginamos bendrosios kompetencijos teisme.**

2. Ypatumai vykdant vaizdo stebėjimą daugiabučių namų gyvenamojoje bendroje teritorijoje, viešojoje teritorijoje ir kt. (4)

3 situacija. Tuo atveju, jeigu kaimyno vykdomas vaizdo stebėjimas būtų nukreiptas **į dalį viešosios erdvės (teritorijos) ar kitiems asmenims nuosavybės teise priklausančią teritoriją**, tokiam vaizdo stebėjimui būtų taikomos **BDAR nuostatos**. O tai reiškia, kad tokiam vaizdo stebėjimui yra būtinas tiek apibrėžtas ir teisėtas tikslas, tiek ir teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlyga (BDAR 6 straipsnis).

➤ Atkreiptinas dėmesys, kad tuomet vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 24 straipsniu, **prieš pateikiant Inspekcijai skundą, susijusį su galimais vaizdo stebėjimo teisėtumo pažeidimais, pareiškėjas turi žodžiu arba raštu kreiptis į vaizdo stebėjimą vykdančią asmenį dėl informacijos apie vykdomą vaizdo stebėjimą gavimo**. Todėl, siekiant išsiaiškinti konkrečias vaizdo stebėjimo aplinkybes, pirmiausiai, pareiškėjas turi kreiptis į vaizdo stebėjimą vykdančią kaimyną, prašant jo nurodyti, kokias teritorijas apima vaizdo stebėjimas, tikslą ir kt. Tuo atveju, jeigu vaizdo stebėjimą vykdančias asmuo nepateiks informacijos apie vykdomą vaizdo stebėjimą per vieną mėnesį nuo kreipimosi, pateikta informacija netenkins arba jeigu neturi galimybės kreiptis į vaizdo stebėjimą vykdančią asmenį, tuomet gali į Inspekciją kreiptis su skundu.

2. Ypatumai vykdant vaizdo stebėjimą daugiabučių namų gyvenamojoje bendroje teritorijoje, viešojoje teritorijoje ir kt. (5)

4 situacija. Dėl nuosavo sklypo vaizdo stebėjimo **ir dalyje patenkančio kito kaimyno sklypo**. Kai į vaizdo stebėjimo lauką patenka bent dalis kaimynystėje esančio turto, t. y. **vykdomas vaizdo stebėjimas peržengia asmens, vykdančio vaizdo stebėjimą, privačios teritorijos ribas, tokiam vaizdo stebėjimui yra taikomos BDAR nuostatos** ir teisėtam vaizdo stebėjimui būtina bent viena iš BDAR nustatytų asmens duomenų teisėto tvarkymo sąlygų. Tai reiškia, kad Jūsų kaimynas negali filmuoti Jums priklausančios privačios teritorijos, nebent tokį vaizdo stebėjimą jis galėtų pagrįsti bent viena teisėtumo sąlyga, numatyta BDAR, pavyzdžiui, jeigu buvo gautas Jūsų sutikimas.

3. Konsultacijos, susijusios su susistemintų rinkinių teikimu valdžios institucijoms, atliekančioms priežiūros veiksmus nustatytus teisės aktuose

VDAI padaugėjęs konsultacijų dėl minėtų susistemintų rinkinių teikimo teisėtumo, VDAI 2025 m. balandžio 23 d. (4 versija) atnaujino „[Prašymų dėl asmens duomenų teikimo vertinimo gaires](#)“ dalį „**Susistemintų rinkinių teikimas valdžios institucijoms**“ šio situacijoje, kai teisės aktuose valdžios institucijai yra nustatyta pareiga tam tikrus priežiūros veiksmus pavyzdžiui, teisės akte įtvirtintų dokumentų valstybės auditą atlikti konkrečiu intervalu, pavyzdžiui, kas mėnesį, ketvirtį, ir kt.).

➤ VDAI pasisakė, tokiai institucijai galėtų būti suteikiamos ir nuolatinės prieigos prie informacinių sistemų. Tačiau, tokiais atvejais duomenų teikimo sutartimi **turi būti aiškiai nustatytos**: a) tokių prieigų ribos, b) susijusios duomenų gavėjo pareigos ir c) pagrindinės duomenų subjektų apsaugos priemonės, **pavyzdžiui**:

- ✓ naudojimosi prieigomis sąlygų nustatymas;
- ✓ žurnalinių įrašų tvarkymas;
- ✓ prieigos kontrolės priemonių įgyvendinimas (įskaitant, įgaliotų asmenų, turinčių teisę naudotis prieigomis, sąrašo sudarymą, kt.);
- ✓ įgaliotų darbuotojų instruktavimas apie naudojimosi prieigomis sąlygas, ribas **ir pan.**

➤ **Primintina**, kad valdžios institucijos Prašymą gavęs duomenų valdytojas (duomenų tvarkytojas) **kiekvienu atveju** turi vertinti Prašymo teisėtumą, proporcingumą, pagrįstumą, o taip pat, kad teikiant asmens duomenis (suteikiant prieigą prie jų) būtų tinkamai užtikrinta kitų asmens duomenų, nesusijusių su Prašymu, apsauga.

4. Duomenų subjekto prašymas pateikti telefoninio pokalbio įrašo kopiją, kuris pateiktas įmonei telefoninio pokalbio metu (1)

Duomenų subjekto paklausimas: Ar duomenų subjekto prašymas pateikti telefoninio pokalbio įrašo kopiją, **pateiktas įmonei telefoninio pokalbio metu**, atitinka BDAR 12 ir 15 straipsnio reikalavimus. Ar įmonė turi teisę atsisakyti pateikti pokalbio įrašą, reikalaujama, kad duomenų subjektas pateiktų prašymą raštu, ir ar tokie reikalavimai nėra pertekliniai ir ribojantys duomenų subjektų teises?

- **Garso įrašas yra laikomas jame užfiksuotų fizinių asmenų (duomenų subjektų) asmens duomenimis**, todėl jų duomenų apsaugai yra taikomas BDAR. Tai reiškia, kad dėl jų duomenų subjektas turi teisę pateikti prašymą BDAR 15 straipsnio kontekste (įskaitant teisę gauti pokalbio kopiją).
- BDAR **nenustato** jokių konkrečių reikalavimų, **kokia forma** turėtų būti pateiktas prašymas susipažinti su asmens duomenimis.

Visgi, Europos duomenų apsaugos valdybos 2023 m. kovo 28 dieną priimtose“ Gairėse 01/2022 dėl duomenų subjektų teisių. Teisė susipažinti su duomenimis.“ pasisakoma, kad duomenų valdytojas **turėtų suteikti tinkamus ir patogius naudoti ryšių kanalus, kuriais toks prašymas galėtų būti pateiktas**. Prašymas susipažinti su asmens duomenimis gali būti pateiktas tiek raštu, tiek žodžiu (telefonu). Vis dėlto pateikus prašymą žodžiu, kai tik leidžia galimybės, *rekomenduotina* pateikti jį ir raštu, tam, kad liktų įrodymai, kad toks prašymas buvo pateiktas“.

4. Duomenų subjekto prašymas pateikti telefoninio pokalbio įrašo kopiją, kuris pateiktas įmonei telefoninio pokalbio metu (2)

- BDAR taip pat **nenustato konkrečių techninių ir organizacinių priemonių, kaip turi būti nustatyta duomenų subjekto tapatybė** (pavyzdžiui, jog turi būti teikiamas būtent elektroniniu parašu pasirašytas prašymas ir pan.) ir šių priemonių pasirinkimą palieka duomenų valdytojui.

Visgi, Gairėse dėl Teisės susipažinti su duomenimis pasisakoma, kad: „**Tapatumo nustatymo metodas** turėtų būti: a) aktualus, b) tinkamas, c) proporcingas ir d) atitinkantis duomenų kiekio mažinimo principą. **Jeigu duomenų valdytojas nustato sudėtingas duomenų subjekto tapatybės nustatymo priemones**, jis turi tai tinkamai pagrįsti ir užtikrinti, kad būtų laikomasi visų pagrindinių principų, įskaitant duomenų kiekio mažinimo principą ir pareigą sudaryti palankesnes sąlygas naudotis duomenų subjektų teisėmis (BDAR 12 straipsnio 2 dalis).“

- Pastebėtina, kad asmens tapatumas dažnai atvejais yra nustatomas duomenų subjektų ir duomenų valdytojų bendravimo metu, ir duomenų valdytojas, **atsižvelgdamas į duomenų kiekio mažinimo principą**, turėtų įvertinti, ar būtina prašyti daugiau asmens duomenų, siekiant įvykdyti duomenų subjekto prašymą.

- Atsižvelgiant į paklausime minėtas aplinkybes, VDAI pateikė nuomonę, kad kai pokalbiu metu buvo pateikti asmens tapatybę nustatantys duomenys, t. y. vardas, el. pašto adresas ir duomenų valdytojui matomas telefono numeris, galima manyti, **kad duomenų valdytojo reikalavimas papildomai pateikti prašymą raštu gali būti laikomas neproporcingu, pertekliniu ir neatitinkančiu BDAR.**

Ačiū už dėmesį.

